יז: סדר תעניות כיצד פרק שני תענית

מכלל דרבנן אסרי. פי' מכלל דרבנן אסרי לשתות יין משום דשמא יבנה ביהמ"ק וצעינן כהן ראוי לעבוד וליכא ומשני אפסר דמספר ועייל:

בעינן כהנים הראויים לעבודה וליכא. וא"ת הלא בלא יין נמי מתים ניהו וצריכין הזאה ג' (וז') וא"מאי אסרי להו יין וי"ל דמ"מ מותרין בעבודת לבור דטומאה הותרה בלבור: **פרועי** ראש דלא מחלי עבודה. פי' (פ) דלא כתיב בסמוך והכנדיל וגו': (דכר תורה): **דבר** זה מתורת משה לא למדנו.

וא"ת נילף מק"ו ומה בעל מום שמותר באכילת קדשים כדדרשינן במסכת קדושין פרק האיש מקדש (דף נג.) וכל מגמת מסכת וכל מרחשת לכהנים יהיה איש כאמיו ואפ"ה בעל מום אסור לעבוד עבודה ועל שאסור באכילת קדשים כדדרשינן פרק הערל (יבמות דף ע.) בג"ש מוסב ושכיר מפסח דערל אסור בו אינו דין שאסור לעבודה וי"ל דחלב יוכיח שאינו אוכל בקדשים ואפ"ה כשר לעבודה וכדאמר פרק האומר (קדושין דף סו:) מדכתיב נרך ה' תיקו ופוטל ידיו תלה דמשמע אפילו [מולין שבו] הוא רוצה בעבודתו אי נמי מבעל מום לא מצי ליף דאיכא למיפרך מה לבעל מום שכן עשו בו קרבין כמקריבים שכל הקרבין פסולים (ו) אם בעלי מומים כמו המקריב תאמר בערל שלא עשה בו קרבין כמקריבין דמה עלולת שיך בהמה: **שתויי** יין דמחללי עבודה. פי' לכתיב יין ושכר אל תשת וגו' ולהבדיל בין הקודש ובין ה) המוכ: **מריש** ירחא דניסן ועד תמניא (דהא) [ביה] איתוקם תמידא. פי' כדמפרש במגילת תענית [פ"ט] ר) שהיו הביתוסים אומרים שיתיר מתנדב תמיד משום דכתיב תעשה את הכבש אחד תעשה בנקר תעשה משמע יחיד והדרי להו את קרבני לתמי לאשי תשמרו להקריב לשון רבים:

הלכו

כרבי מכלל דרבנן אסרי מ"ט מהרה יבנה בית המקדש ובעינן כהן הראוי לעבודה וליכא הכא אפשר דמספר ועייל אי הכי שתוי יין נמי אפשר דגני פורתא ועייל [1]כדרמי בר אבא דאמר רמי בר אבא [2]דרך מיל ושינה כל שהוא מפיגין את היין לאו מי איתמר עלה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [3]לא שנו אלא כששתה שיעור רביעית אבל שתה יותר מרביעית כל שכן שדרך מטרידתו ושינה משכרתו רב אשי אמר [4]שתויי יין דמחלי עבודה גזרו בהו רבנן [5]פרועי ראש דלא מחלי עבודה לא גזרו בהו רבנן מיתיבי [6]ואלו שהן במיתה [7]שתויי יין [8]ופרועי ראש בשלמא שתויי יין בהדיא כתיב בהו [9]יין ושכר אל [10]תשת אלא פרועי ראש מנלן דכתיב [11]וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו וכתיב בתריה ויין לא ישתו כל כהן בבאם אל החצר הפנימית ואיתקוש פרועי ראש לשתויי יין מה שתויי יין במיתה אף פרועי ראש במיתה ומינה אי מה שתויי יין דמחלי עבודה אף פרועי ראש דמחלי עבודה [12](לא כי איתקוש למיתה הוא דאיתקוש אבל לאחולי עבודה לא איתקוש) א"ל רבינא לרב אשי הא מקמי דאתא יחזקאל מאן אמרה א"ל וליטעמיך הא דאמר רב חסדא [13]דבר זה מתורת משה לא למדנו ומדברי קבלה למדנו [14]כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי. אלא [15]כרבי מיר דאמר כל שהמקדש מקדשו אינו מחלל אלא [16]כרבי יוסי דאמר כל שאינו מחלל אינו מקדש אלא [17]כרבי הא דרבנן מיסר אסרי. אפילו אלא בזמן ביאה: ומשני מאי **טעמא כו' וכיון כו'**. מאי טעמא תירוצא הוא כלומר דטעמא מאי גזור רבנן ביין שמא יבנה כו' אבל גבי פרועי ראש לא גזרו לאפסר דמסתפר מיד והדר עייל לבית המקדש לעבודה: **דרך מיל ושינה כל שהוא כו' ושינה משכרתו**. ולאי שינוי ליכא בהן מיהא: **שתויי יין דמחלי עבודה**. דכתיב יין ושכר אל תשת [18] ומסיק ליה ולהבדיל בין הקדש ובין המוכ בין עבודה קדושה למחוללת דאי עבד עבודה שתוי יין חילל: **פרועי ראש**. דלא כתיב ביה חלל דלא גרמה חילול: **ואלו שבמיתה**. בידי שמים במסכת סנהדרין בתלו הן הנסקרפין (דף פג.): **שתויי יין**. במיתה דכתיב יין ושכר אל תשת בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו דהיינו מיתה בידי שמים מדלא כתיב יומת. ואמר בשלמא כו': ה"ג **ומינה מה שתויי יין מחלי עבודה אף פרועי ראש מחלי עבודה**. קשיא לא גרס: **כי גמירי הלכה למיסר**. לאחולי עבודה לא גמירי: **מחלי עבודה**. מולין היא כל עבודתו שעבד: **אף פרועי ראש**. עבודתם מחוללת דלכל מילי איתקוש ותיובתא דרב אשי דאמר פרועי ראש לא חל אחולי עבודה: **דרב חסדא**. (ז) בפרק שני דזבחים וקא בעי התם כהן ערל שמתו אחיו ממתת מילה מהו ואמר רב חסדא כו' ערל לב וערל בשר: **הלכתא גמירי לה**. מסיני: (ח) **מריש ירחא דניסן עד תמניא ביה**. דכל שמונה ימים נשאו ונתנו בדבר עד שנלמו את הלדוקין ועשו לאותם יום טוב ודבר זה מפורש במגילת תענית בפרק רבי ישמעאל ובמגילת תענית המלויה אלגנו: **דלא להתענאה כהון**. שכולן אסורין בתענית ומקלתהון שיש בהן קלת תמורין כ"כ שבהספד נמי אסורין: (ט) **איתוקם תמידא ואיתוקם חגא דשבועיא**. בתעניות רבים מלקו ביתוסין עם הכמיס ומפורשין במגילת ובמגילת תענית [פ"ט] וה"ג התם בפ' ר' ישמעאל [פס.] מ"ר אלין יומיא דלא להתענאה בהון ומקלתהון דלא למיספד בהון מריש ירחא דניסן עד תמניא ביה איתוקם תמידא דלא למיספד ומתמניא ביה עד סוף מועדא איתוקם חגא דשבועיא דלא למיספד: **מריש ירחא דניסן ועד תמניא ביה איתוקם תמידא דלא למיספד**. שהיו הצדוקים אומרים יחיד מתנדב ומביא תמיד מאי דרוש את הכבש אחד תעשה בנקר בין הערבים (י) מאי אהדרו להו את קרבני לתמי לאשי תשמרו להקריב (יא) לשון רבים הוא שיהו טולן באין מתרומת הלשכה: **מתמניא ביה כו' עד דלא למיספד**. שהיו ביתוסים אומרים עלית אחר השבת הוא שהעומר מתחיל אחר בשבת שנאמר וספרתם לכם ממחרת השבת (יב) ניטפל להן רבן יוחנן בן זכאי וא"ל שוטים מניין לכם ולא היה אדם שהחזירו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט בנגדו ואמר משה רבינו יודע שעלית אחד הוא ומתקנה אחר שבת כדי שיהיו מתענגים שני ימים וכו' ולחו לותן והלכו להן ביתוסים מכת הספוקין על כרחן וחזרו כהן (ע"כ הג'): **איתוקם תמידא דלא למיספד** נרסינן. ולא גרסינן להתענאה כדמוכח בסמוך דקתני לא נצרכה אלא לאסור אלא שלפניו. ואי גרסינן להתענאה א"כ היינו רבי יוסי דאמר דרבי יוסי היא דקא פריך כמאן דרבי יוסי בתמיהה מכלל דרבנן פסיקא ליה: **חגא דשבועיא דלא למיספד**. במגילת תענית [פ"ט] מפרש מאי איתוקם: **ור"ח יו"ט הוא**. דכתיב קרא עלי מועד (ט) והוי לאם מודש אב (ד) בהאי מסכתא לקמן (דף כט.): לאסור

אמרי רבנן שתויי יין בזמה"ז, הואיל דחמור דהרי מחלל עבודה, דאמרינן התם במס' זבחים, כתיב בשתויי יין חוקה, דכתיב יין ושכר אל תשת וגו', וכתיב בבגדי כהונה תוקה דכתיב (והחבשת) [וחגרת אתם] אבנט אהרן ובניו וגו', מה בגדי כהונה [כ]שאינו להנשן ועובד כחל עבודה, כדאמרינן בגדיהם עליהם כהנתם עליהם אין בגדיהם עליהם [אף שתויי יין מחל עבודה]. אף פרועי ראש מחלי עבודה. וכי היכי דאסרי רבנן שתויי יין בזמה"ז הכי [נמי] ליסרו פרועי ראש. ותריצן, הא דדייקת מינה לא כלום הוא, דא"כ הוא עד דלא אתי יחזקאל מאן אמרה. בן נכר ערל לב. זה כהן משומד, כן שנתגברו מעשיו לאביו שבשמים. ערל בשר. כהן שמתו אחיו מחמת מילה. הכא נמי. פרועי ראש מחלי עבודה נמרא לה, ואמאי לא אסרי רבנן פרועי ראש כבשתויי יין. תריצן, כי גמירי מה שתויי יין במיתה וכו', לאחולי עבודה לא גמירי, כלומר, לא דייקינן האי ומינה, אלא לעולם פרועי ראש לא מחלי עבודה, להכי לא אסרי רבנן בזמה"ז אע"ג דאסרי בשתויי יין. ה"ג, מריש ירחא דניסן עד תמניא ביה איתוקם תמידא דלא למיספד. שהיו אומרים מיניו מתנדב יחיד תמיד, שהיו דורשין את הכבש אחד תעשה שהוא לשון יחיד, וחכמים היו אומרים אינו אלא מתרומת הלשכה, שהרי כתיב ביה לאשי. דמשמע שבא ממקום ששאר קרבנות באין, דהיינו מתרומת הלשכה. ומריש ירחא דניסן עד תמניא ביה נשאו ונתנו בדבר, והדרו מיניו לחכמים. איתוקם חגא דשבועייא דלא למיספד. שהיו דורשין ממחרת השבת חסמרו חמשים, כלומר לאחר שבת בראשית הוי עצרת. וחכ"א כתיב חמשים יום, דמשמע בכל יום שבא חמשים יום קובע עצרת, וכתיב שבע שבתות תמימות תהיינה, דמשמע שבת תמימות ממש מאחד בשבת לאחד בשבת, כאן שחל עצרת באמצע שבת היינו חמשים יום בלא שבע שבתות תמימות מאחד בשבת לאחד בשבת. וכאן שחל עצרת באחד בשבת). לא נצרכא לאסור שלפניו. להכי קאמר לא נצרכא לאסור שלפניו. דאי משום מרעד לא הוי אמור. דדברי תורה אין צריכין חיזוק. לאסור לאחר שבת. ומ"מ